

فرزند آوری : موانع و چالشها

شادی گلی^{۱*} - فاطمه سلمانی^۲

۱. استادیار گروه مامایی، مرکز تحقیقات توسعه علوم پرستاری و مامایی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

۲. استادیار گروه پرستاری، مرکز تحقیقات توسعه علوم پرستاری و مامایی، واحد نجف آباد، دانشگاه آزاد اسلامی، نجف آباد، ایران

نویسنده مسئول: shadi_goli@yahoo.com

مقدمه: به دنبال کاهش سریع باروری در ایران، چرخش به سوی سیاستهای مشوق فرزندآوری، در دهه ۱۳۹۰ مورد توجه قرار گرفت و در آبانماه ۱۴۰۰ "قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" ابلاغ گردید. پایش سیاستها و برنامه های جمعیتی میتواند علاوه بر تشخیص چشم انداز موفقیت آنها، در جهت تجدیدنظر و اصلاح برنامه ها و طراحی اقدامات مداخله ای دقیق تر و اثرگذارتر مفید واقع شود. به دلیل اهمیت تحولات جمعیتی ایران در چهار دهه اخیر و تأثیرپذیری فرزندآوری از عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، پژوهش حاضر به بررسی عوامل مرتبط با فرزندآوری در ایران پرداخته است.

روش کار: مطالعه حاضر یک مطالعه مروری می باشد که عوامل مرتبط با فرزندآوری در ایران را بررسی نمود. برای دستیابی به مقالات مربوطه در پایگاههای اطلاعاتی ساینس دایرکت، گوگل اسکالر، پابمد، مدلاین و WOS و با استفاده از کلمات کلیدی فارسی موانع فرزندآوری، تمایل به فرزندآوری، عوامل سوق دهنده، عوامل تسهیل کننده، ایران، فرزندآوری عوامل بازدارنده و کلمات کلیدی انگلیسی Childbearing barriers, Inhibitors factors, Childbearing, Facilitators factors, Iran, Childbearing desire جست و جو انجام شد.

یافته ها: تحلیل مطالعات مختلف نشان داد که عوامل اجتماعی اقتصادی و سطح تحصیلات از مهم ترین عوامل مؤثر بر میزان فرزندآوری در ایران بودند. یکی از موانع مؤثر بر فرزندآوری بیکاری بود که مشکلاتی در حوزه اشتغال، درآمد و مسکن ایجاد می کند. تقویت امنیت شغلی و مالی، حمایت اجتماعی از زنان برای فرزندآوری با استفاده از نظام بیمه و ایجاد شرایط شغلی مطلوب در دوران بارداری و پس از آن می توانند انگیزه لازم را برای فرزندآوری ایجاد کنند. افزایش سن ازدواج و افزایش فعالیت های اجتماعی زنان، سن بارداری تا اواخر دوران باروری زن به تعویق می افتد. دین داری و خانواده گرایی نیز به عنوان عمل تقویت کننده فرزندآوری در مطالعات بررسی شده بود. از طرفی محدود کردن وسایل پیشگیری از بارداری در بازار نه تنها نمی تواند منجر به افزایش فرزندآوری شود بلکه ممکن است باعث بارداری ناخواسته و تمایل زنان به انجام سقط شود. علاوه بر موارد مذکور، تعلقات قومی کماکان نقش بسیار مهم و تعیین کننده ای در ترجیح فرزندآوری ایفا می کند.

نتیجه گیری: تشویق خانواده ها به سبک زندگی ایرانی اسلامی به جای سبک زندگی غربی؛ آموزش مهارت های زندگی زناشویی به جوانان؛ تخفیف های مالیاتی برای خانواده های پر جمعیت؛ کاهش هزینه های مربوط به زایمان و حمایت های بیمه ای خاص از زوجین نابارور، بهبود شرایط کار برای زنان، از راهکارهای مؤثر برای رفع موانع فرزندآوری و افزایش جمعیت در ایران باشد.

کلمات کلیدی: فرزندآوری - موانع - چالشها